

Univerzita Karlova v Praze
Katedra sociální práce, Filozofická fakulta

**Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Dany Pokorné
„Tiší svědci – vliv zážitku domácího násilí v primární rodině na utváření
budoucích partnerských vztahů“**

Předložená rigorózní práce vznikla přepracováním a rozšířením diplomové práce, kterou autorka úspěšně obhájila v květnu 2005. Téma, které si autorka zvolila, je velmi aktuální. Mezigenerační přenos násilných vzorců chování a identifikace s rolí agresora či oběti jsou často zmiňovány v různých studiích jako rizikové faktory pro výskyt násilí v budoucích partnerských vztazích dětí, svědků násilí. V České republice prozatím neexistuje dostatek odborné literatury, která by se specificky zabývala problematikou těchto dětí. Přestože se v praxi opakovaně potvrzuje negativní vliv zkušenosti s násilím v primární rodině, soudy a orgány sociálně právní ochrany dětí jej stále podceňují a tento negativní dopad na prožívání v mnoha případech bagatelizují.

Autorka se sama aktivně věnovala problematice domácího násilí a podílela se také na práci s dětmi, svědky násilí. Ve své rigorózní práci předkládá zdařilou kombinaci vlastních praktických zkušeností a dostupných teoretických poznatků.

Mgr. Dana Pokorná rozdělila svou rigorózní práci na tři části: teoretickou, praktickou a mapující studii. V teoretické části vymezuje základní pojmy, které dále v textu používá a uvádí přehled mezinárodních i českých právních norem zabývajících se ochranou dětí. Věnuje se také procesu socializace dítěte, vlivům na utváření osobnosti jedince a významu naplňování základních potřeb dítěte. Oproti diplomové práci autorka v teoretické části doplňuje výsledky vybraných zahraničních studií, které se zabývaly problematikou dopadu násilí na děti, jeho svědky a tyto negativní důsledky dále kategorizuje a upřesňuje. Tím také poukazuje na potřebu specializované práce s dětmi, které vyrůstaly v násilném prostředí. Dále se dotýká aktuální otázky vhodnosti diagnostikování tzv. syndromu zavrženého rodiče v případech, kdy byly děti svědky násilí mezi rodiči. Praktické zkušenosti s danou problematikou autorka prokazuje v části věnované současné situaci v oblasti práce s ohroženými dětmi.

V praktické části přichází Mgr. Dana Pokorná s návrhem specifické skupinové práce s dětmi, svědky násilí, která je založena na doplnění a transformaci modelu vyvinutého v USA na podmínky a situaci v České republice. Tato část rigorózní práce, zpracovaná velmi přehledně a názorně, je podle mého názoru důležitým doplněním současných metod práce s dětmi s traumatickou zkušeností.

V mapující studii si autorka klade za cíl potvrdit či vyvrátit tři hypotézy související se zkušeností s násilím v primární rodině. Do studie zahrnula 100 žen, které vyhledaly odbornou pomoc v poradně pro oběti domácího násilí. Tento vzorek rozdělila do dvou skupin podle toho, zda respondentka měla či neměla zkušenost s násilím v primární rodině. Sběr dat provedla autorka (s maximálním důrazem na etickou stránku) vlastním dotazníkem. V úvodní části je podána zevrubná charakteristika zkoumaného vzorku.

Výsledky mapující studie autorka uvádí v tabulkách a podává komentář k získaným údajům. Mapující studie nepotvrdila předpoklad, že oběti, které nebyly svědky násilí

v primární rodině, vyhledaly specializovanou pomoc dříve, než ty, které násilí mezi rodiči zažily. Rozhodnutí vyhledat specializovanou pomoc je ovlivněno celou řadou faktorů. Přestože analýza těchto faktorů přesahuje rámec této rigorózní práce, bylo by jistě zajímavé se jim věnovat v diskuzi při obhajobě.

Zajímavý je také závěr vyplývající z diskuze, kde autorka uvádí, že ženy, které zažily násilí ve své primární rodině, měly sníženou schopnost identifikovat formy psychického týrání jako násilí. I tento výsledek by bylo zajímavé při rigorózním řízení diskutovat.

V diskuzi autorka propojuje výsledky své studie s jinými studiemi a výsledky a zabývá se také dalšími možnostmi zkoumání daného problému.

Celá práce je napsána kultivovaným jazykem, je přehledná a jasně členěná. Všechny tři části jsou dobře propojené a navzájem se doplňují. Ukazují tak na široké a složité spektrum zkoumané problematiky. Ze zpracování rigorózní práce i rozsahu použitých informací je zjevný dlouhodobý zájem autorky o problematiku domácího násilí a velmi dobrá orientace v současném dění. Práce svědčí o solidním zvládnutí relevantní literatury, která je v textu náležitě citována.

Předložená rigorózní práce byla zpracována velmi pečlivě, splňuje požadavky na ni kladené a domnívám se, že z hlediska rozsahu i obsahu patří k důležitým příspěvkům k problematice vlivu domácího násilí na děti, jeho svědky.

Rigorózní práci Mgr. Dany Pokorné považuji za velmi zdařilou, **doporučuji** ji k rigoróznímu řízení a hodnotím ji **výborně**.


PhDr. B. Marvanová Vargová

V Králově Dvoře, dne 23.11.2007